

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

גליון: רלז ♦ ט באב

שב"ק דברים - חזון ♦ תשעה

דברות קודש

כ"ק מרן רבינו שליט"א

אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן וגו' אחד עשר יום מחורב וגו' והיה בארבעים שנה בעשתי עשר חודש באחד לחודש דיבר משה אל בני ישראל, ככל אשר צוה ה' אותו אליהם.

באלו הפסוקים הק' יש לדקדק בהם כמה דיקדוקים, בראשונה באומרו "אלה" הדברים וגו', ולא אמר ו'אלה וכו', וידוע מה שאמרו חז"ל (בב"ר) שכל מקום שנאמר אלה פוסל את הראשונים "ו'אלה" (עם ו') מוסיף על הראשונים, ואם כן יש לשאול כאן איזה הוא הדבר שפסל כאן באומרו "אלה" הדברים.

ובאור החיים הק' כתב בדרך רמז ש"אלה" מיעט את הקודם, על דרך מה שאמרו בגמרא (יומא יט) אמר רבא "ודיברת במ" ולא בדברים בטלים, ומכאן שאסור לדבר זולת בדברי תורה ויראה והודיע הכתוב כי משה רבינו ע"ה, רק אלה הדברים אשר דיבר כל ימיו מעצמו, לבד הדברים אשר ציוה מהשם לדבר, הא למדת שקיים "ודיברת במ" ודבריו אלה שאמר בחומש דברים, כל רואה יעיד כי כולם דברי תורה וחכמה ומוסר והנאמרים.

(פירוש שהדברים האלה האמורים בחומש דברים, שהם כולם דברי תורה ויראה, הם כל הדברים שהיה משה מדבר כל ימיו מעצמו, כי גם כשהיה אומר דברים זולת מה שאמר בציווי מפי השכינה, לא היה מדבר כל ימיו מעצמו, כי גם כשהיה אומר דברים זולת מה שאמר בציווי מפי השכינה לא היה מדבר אלא דברי תורה, זה שאמר הכתוב "אלה" לפי שדברים האלה שאמר כאן במשנה תורה, אמר מפי עצמו, ואינם כשאר הספרים, אלא שלפי הרמז הפסוק בא להודיענו מעלה משה רבנו, שגם כל ימיו כשדיבר דברי עצמו, לא היה זה אלא בדברי תורה)

וכן בספר מאור החיים כתב בשם רבינו האור החיים הק' שאמר על הפסוק זה, "אלה הדברים" זה שאמר הכתוב "ודיברת במ" כשאתה רוצה לדבר, תדבר מהתורה משום שנאמר בה "ודיברת במ" כלומר בתורה, וכך היה משה עושה שכל הדיבורים שלו אינם אלא משל תורה, זה שאמר אלה הדברים אשר דיבר משה ולא אחרים ע"כ.

והנה בספ"ק תפארת שלמה (להרה"ק ר' שלמה מראדומסק זי"ע) הביא דברי האור החיים הנ"ל וכתב עליו שיש להפליא הלא משה רבינו ע"ה בן שמונים שנה היה קודם שקיבל התורה ומלך בארץ כוש ימים רבים, ואיך כל ימיו לא דיבר רק דברי תורה, אך הנה זה הוא ענין שסוד הוא הדבר ליראי השם ולחושבי שמו, שאע"פ שעוסקים ומדברים בדברי עולם הזה, מ"מ מחשבתם קשורה ודבוקה בהשם יתברך ב"ה כל הימים וכל דבריהם בקדושה, וכמו שידענו מזה בדברי איש האלוקי הבעש"ט זי"ע שדיבר עם תלמידיו סיפורי מעשיות מענייני עוה"ז והמה דברים גבוהים ברום עולם, זה הוא המבואר בגמרא שאמרו עליו על רב שלא שח שיחה בטילה כל ימיו ואיך אפשר זה אך לפי הנ"ל ניחא עכ"ל.

נמצא שיש חילוק בין דברי תורה שמדברים בגלוי גם במעשה של הדיבור ובין במחשבה שהוא בעצמם דברי תורה ובין שמדברים בדברי עולם הזה אבל מחשבתם קשורה ודבוקה בהשם כל הימים וכל דבריהם בקדושה וכמו שהבעש"ט סיפר מעשיות מעוה"ז והמה דברים קדושים גבוהים ברום עולם, זה עשה משה כשמלך בכוש וכן רב שלא שחו שיחה בטילה מעולם.

דברי אלוקים חיים

באר את התורה הזאת לאמר. (א' ה') בשיבועים לשון פירשה להם. (רש"י) נראה שדברי רש"י אלו הם הסבר על מה שכתב בראש הפרשה דלפי שנמנים כאן כל המקומות שהכעיסו ישראל לפני המקום לפיכך סתם את הדברים והזכירם ברמז מפני כבודן של ישראל. וכוונתו שלא ישמעו אומות העולם את העוונות של ישראל, לפיכך נזכרו ברמזיה. ולזה כתב כאן רש"י שמכיון שעכשיו התחיל משה לבאר את התורה בשבעים לשון, ועי"ז היו גם האומות יכולים להבין את התורה, על כן נאלץ לסתום את דברי התוכחה בפניהם כדי שהם לא יבינו אותם.

(באר מים חיים)

ה' אלוקינו דבר אלינו בחורב לאמר רב לכם שבת בהר הזה (א' ו-ו'). בחורב ציווה עליכם ה', שלא תראו כל מניעה והפרעה כהר שאי-אפשר לעבור מעליו, כי אם תתגברו על כל המניעות בעבודת-הבורא, כאילו היה זה חוט-השערה.

(מאור ושמש)

ה' אלקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם וגו'. (יא, א) פירש"י ז' מַשְׁלִי וכו'.

מצאתי כתוב בקונטרסי האר"י הק' זי"ע, משה בגימטריא אל שדי, (וא-ל שדי במילואו, כך, אל"ף למ"ד שי"ן דל"ת יו"ד, עולה אלף, זהו משלי, הרי שברכם בכל לבבו ובכל נפשו, בכל מה שנכלל בשמו, כן ראוי להאדם לאהוב את ישראל בגופו ונפשו ומאודו.)

(של"ה הק')

ואצוה את שפטיכם בעת ההיא. שמע בין אחיכם (א' ט"ז). "בעת ההיא", בעת הנוכחית, יש לשמוע את טענות בעלי-הדין, כדי להוציא משפט צדק. ברם, לעתיד לבוא, בימות המשיח, אפשר יהיה להוציא משפט צדק רק על-פי חוש הריח בלבד, ככתוב, ו"הריחו ביראת ה'" - ואמרו חכמינו: "דמורח ודאין".

(קדושת לוי)

לא תכירו פנים במשפט. (א' י"ז)

יש לפרש דהנה איתא באבות (א' ה') דכשיבוא בעלי דינין לפניך יהיו בעיניך כרשעים וכשיצאו ממך יהיו בעיניך כצדיקים שקבלו עליהן את הדין. ואמרו חז"ל (מגילה כ"ח.) דאסור להסתכל בצלם דמות רשע. זה שאמר לא תכירו פנים במשפט, שלא יסתכלו בפני בעלי הדין כיון שהם אז כרשעים, אבל רק במשפט, דווקא בעת המשפט, משא"כ לאחר שקבלו עליהם את הדין המה כצדיקים.

(אגרא דכלה)

הפטר חזון

לכו נא ונוכחה יאמר ה' (ישעיה א, יח).

וקשה דהל"ל בואו נא ונוכחה, כי דרך המתווכחים להתווכח עם חברו פנים אל פנים. ואמר מרן הסב"ק מרוז'ין זי"ע בזה"ל: דרכו של מתווכח הגדול כשצריך לבצע עסקא, הוא לזקק כל צד ביחידות, היינו שמדבר עם המוכר בצד ולחוד ואח"כ כך עם הלוקח וכך פועל מה שצריך לעשות. וזהו פירוש הפסוק "לכו נא ונוכחה יאמר ה' (עירן קדישין השלם - כנסת ישראל)

וחצרות, במחלקתו של קרת, ודי זהב, הוכיחן על העגל שעשו כענין
 רוב זהב שהיה להם. (רש"י)

וקשה הלא מעשה העגל היה קודם למעשה קרח ולמה הקדים את
 המאוחר. ונראה דהנה מביא רש"י בפרשת יתרו שאמר משה לפני
 הקב"ה מפני מה אתה רוצה לענוש את ישראל על שעבדו ע"ז
 במעשה העגל, והלא אמרת אנכי ה' אלוקיך ולא יהיה לך בלשון
 יחיד, לי צוית ולא להם, ובזה עלה לו ללמד זכות על ישראל להצילם
 מכליון. והנה קרח אמר כי כל העדה כולם קדושים, ופירש רש"י
 שכולם שמעו מפי הגבורה אנכי ולא יהיה לך, כלומר שלא למשה
 בלבד נאמרו הדברים. חה כוונת הכתוב, וחצרות שהוכיחן על
 מעשה קרח, וממעשה קרח נתעורר חטא די זהב של העגל,
 שאז נתבטלה הצדקתו של משה שלא להם נאמר הדיבור של
 אנכי ולא יהיה לך כי אם למשה בלבד, שהרי קרח ועדתו
 אמרו שלכולם אמר השי"ת את הדיבורים האלה.

חוכמת התורה

ואקח את ראשי שבטיכם אנשים חכמים וגו'. (א' . ט"ו)

לכאורה קשה הלא משה רבינו ע"ה רצה בזה להגיד להם תוכחה,
 ומה לו לספר ענין מינוי הדיינים בפרי פרטיו. ונראה שזהו הקדמה
 לענין חטא המרגלים שהזכיר לאחרי זה, כי אמרו חז"ל בספרי ורש"י
 מביא את הדברים בפרשת שופטים על הפסוק צדק צדק תרדוף
 למען תחיה וירשת את הארץ, כדאי הוא מינוי הדיינים הכשרים
 להחיות את ישראל ולהושיבן על אדמתן. ולזה אמר להם משה
 שבחר דיינים אנשים כפירוש רש"י צדיקים, ומכח זכות מינוי דיינים
 כשרים היה ראוי שיתקרב זמן כניסתם לארץ, אך הם חטאו בחטא
 המרגלים ונתאחרו במדבר ארבעים שנה.

פנים יפות

וטפכם אשר אמרתם לבז יהיה ובניכם אשר לא ידעו וגו' המה
 יבאו שמה ולהם אתננה והם יירשוהו. (א' . ל"ט)

קשה למה כפל ואמר ולהם אתננה והם יירשוהו. ונראה דהנה איתא
 בבבא בתרא (דף קי"ז) דשינה הכתוב נחלת א"י מכל הנחלות
 שבתורה שכל הנחלות החיים יורשים את המתים וכאן המתים
 יורשים את החיים, כי אחר שבאי הארץ נחלו את נחלתן, חזרו
 הנחלות לשמות מטות אבותם. ואחר כך נתחלקו בשווה. חה שאמר
 הכתוב, שהבנים המה יבאו שמה ולהם אתננה, ואחר כן חזר לדבר
 על אודות המתים הנזכרים למעלה, והם יירשוהו, שהם יירשו את
 הנחלות מבניהם אלו באי הארץ.

באר מים חיים

כי ה' אלוקיך ברכך בכל מעשה ידך ידע לכתך את המדבר
 הגדול הזה ארבעים שנה ה' אלוקיך עמך לא חסרת דבר. (ב' . ז')

לכאורה סיפא דקרא הוא כפל הענין של רישא דקרא. ונראה דהנה
 אמרו חז"ל דאין ישראל נזונין אלא בזכות האמונה, וביארו
 המפרשים דכל התורה כיון שניתנה ע"י שליח זה משה, על כן אין
 בזה משום בל תלין כי השוכר את הפועל ע"י שליח אינו עובר בבל
 תלין, ולכן שכר מצוה בהאי עלמא ליכא (קידושין ל"ט:), אבל אנכי
 ולא יהיה לך שמפי הגבורה בעצמו שמענו ולא ע"י שליח (שם לא.),
 יש בזה משום בל תלין, ולכן שכר האמונה בהאי עלמא הוא. חה
 שאמר הכתוב, כי ה' אלוקיך ברכך בכל מעשה ידך וגו', וכל כך למה,
 משום שה' אלוקיך עמך, שקיימת מצות אנכי ולא יהיה לך ואמונת
 אלוקיך היתה תמיד עמך, על כן לא חסרת דבר, כי בזכות האמונה
 ניזון האדם.

אמרי יצחק

ואפילו עצבון של עבירות אסור
 להתעצב בשבת, באשר יש לנו קבלה
 מפי צדיקים כי שמחה של שבת יותר
 מועיל מבכיה ודמעות של חול.

שולחן הטהור

המשך דברות קודש מעמ' א'

ולפי ענ"ד נראה לומר שמכל מקום יש חילוק גדול בין אם
 עוסקים בתורה עצמה בדיבור ובמחשבה קדושה וטהורה לבין
 שהם עוסקים ומדברים מעניני עוה"ז אף שמחשבתם קשורה
 ודבוקה בהשם יתברך והמה דברים גבוהים ברוב עולם, ולכן
 אפשר לומר שזאת מה שאמר הכתוב "אלה הדברים" ולא אמר
 ואלה (עם ו) כי אלה הדברים שדיבר משה עם כל ישראל היו
 בקדושה ובמחשבה קדושה, מכל מקום אין בזה לומר שזה ממש
 כדברי תורה הכתובה מפי ה' שניתנה מסיני תורה שבכתב
 ותורה שבעל פה, ולכן אמר "אלה", כלומר שזה פוסל הראשונות
 שדיבר משה בכוש.

ומוכן לכל בעל דעת שהדברים הק' שכתב התפארת שלמה,
 אינם שייכים לכל אחר ואחר רק ליחיד סגולה כמשה רבינו וכן
 על רב שכתוב עליו שכתוב עליו שלא שח שיחה בטילה מעולם
 וכדומה להם, אבל לאנשים פשוטים כערכינו ובפרט בדור שלנו
 שהוא דור יתום דוד של עיקבתא דמשיחא שאין לנו עסק
 בנסתרות וצריכין אנו להשתדל שיהיה דיבורינו כולם אך ורק
 בתורה בנגלה ובנסתר ורק לדבר דיבורים של קדושה ולא דברים
 בטלים, שרק להבעש"ט ותלמידיו הק' ניתנה רשות לזה
 להעלותם לרום עולם. וכדומה לזה כתב בספר התניא (עין שם).

והנה אנו נמצאים בימי תשעת הימים, שממעטים בשמחה
 מפני החורבן הנורא שהיה בחורבן בית המקדש הראשונה
 והשניה ועוד הרבה צרות שנעשה והכל באו מאותם הימים שהיו
 אז, ועלינו לשוב בתשובה ונזכור מה שאמרו חז"ל שכל דור שלא
 נבנה בית המקדש בימיו כאילו נחרב בימיו ובירושלמי (יומא)
 מבואר ביתר תוקף שכתב שמעלה עליו הכתוב כאילו הוא
 החריבו ח"ו, ולכן עלינו לידע שהכל תלוי בנו ואין ישראל נגאלים
 אלא בתשובה שכן פסק הרמב"ם (בהלכות תשובה פרק ז) וכל
 אחד מאיתנו יעשה קצת לצורך הענין להביא לימות המשיח
 וכמ"ש ברמז במה שכתוב כל ימי חיך להביא לימות המשיח
 "שבכל ימיו של אדם יעשה זאת לצורך הדבר הזה וכמ"ש האור
 החיים הק' בפרשת ראה (טז, ז) ויעזור ה' שנזכה להגאל בקרוב
 ממש ושיבנה בית המקדש במהרה בימינו ע"י משיח ה' שהוא
 יבנה את בית המקדש וכמ"ש הרמב"ם, ומתוך רחמים וחסדים
 מגולים נזכה לראות בית ה' בתפארתו אמן ואמן.

סגולת חיים

ימי בין המצרים שאנו נמצאים בהם כעת, הם ימי אבל על
 החורבן הנורא שתוצאותיו מורגשות עד ימינו, אך אעפ"כ
 ואולי דווקא בגלל זה, אלו הם ימים גדולים ונשגבים מאד.

וכך כתוב בעל ה'אוהב ישראל' על הימים האלו: "אלו הכ"א
 יום הם ימים טובים גדולים מאוד, אך בעונותינו הרבים עדיין
 אין אנו ראוים להם... ואי"ה, כשנזכה במהרה בימינו
 לעשות תשובה ומעשים טובים, לזכך החומר ולהעביר זוהם
 הזהב, אז יתגלה רב טוב הצפון, כי אז נהיה ראוים לכל
 הברכות וישועות טובות מצד הדין... (אלו) ימים טובים
 גדולים ונוראים, ועל כולם יהיה ט' באב מועד גדול יותר".

כלומר בימים אלו טמון אור גדול בהם.

ישנה סגולה בימים אלו לזכות לבנים טובים, וזאת על ידי מי
 שבוכה בימים אלו על חורבן בית המקדש, על פי דברי מרנא
 ה'חתם סופר' זי"ע: "הבוכה בימים אלו על חורבן הבית זוכה
 לבנים טובים".

בעניינות חיים

כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחה (תענית ל)

ביאת המשיח ובניית ארץ ישראל בדרך הטבע, במשנתם של האדמו"רים לבית בעלזא זי"ע.

אופן – מיט ניסים, און חלילה נישט, וועט זיין נעבעך אויף אן אנדערען אופן, אזוי ווי עס שטייט אין 'אור החיים' הקדוש (אם נזכה, הגאולה תהיה בניסים ואם חלילה לא, אז היא תהיה באופן אחר) ואז הוא נאנח.

המאמר המסופר הציג ציטוטים היסטוריים וקטעים נרחבים בעניין ביאת המשיח ובניין בית המקדש. בין הדברים צוין את מה שסיפר המשב"ק של הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע, הגה"צ רבי אהרן מרדכי רוטנר, דומ"צ בעלזא: "כאשר ביקר כ"ק מרן מהר"א זי"ע אצל כ"ק אדמו"ר מסאטמאר זצ"ל במלון 'צפניה' בירושל"ו בשנת תשי"ב, אמר כ"ק האדמו"ר מסאטמאר זצ"ל בתוך הדברים, כי בביאת המשיח יבוא הכל מלמעלה, וממילא ייחרב אז כל מה שבונים כעת בארץ ישראל. מרן לא השיב לו אז כלום על דבריו, אבל כשחזר לביתו אמר כ"ק מרן ז"ל: 'חס ושלום, לא ייחרב כלום, רק יבוא גם מלמעלה, אבל זה גם כן יישאר.'"

ולפי הנ"ל ייאמר כי הא בהא תליא, שכאשר תהיה הגאולה בדרך הטבע, אז ייתכן שארץ ישראל וירושלים ובית המקדש ייבנו קודם לביאת המשיח, וכאשר תהיה הגאולה באופן נסי אז תוקדם מלכות בית דוד ואחר כך בנין בית המקדש."

(מתוך מאמר באור הצפון)

יש מקום לעיין ולדון, כיצד יהיו סדר הדברים בעת ביאת המשיח בב"א, ומה סדר הקדימה: יישוב ארץ ישראל, בנין ירושלים, בנין בית המקדש, ביאת המשיח וקיבוץ נדחי ישראל – מה קודם למה.

"והנה, באור ליום ה' פרשת ויקרא, יום ז' אדר ב' שנת תש"ח לפ"ק, ביקר אצל כ"ק מרן מהר"א מבעלזא זי"ע הקונסול הפולני הראשון בארץ ישראל, יהודי בשם רפאל לוז מסלונים, והייתה שם שיחה מאוד מאלפת. בין היתר, ביקש הקונסול את חוות דעת קדשו של כ"ק מרן זי"ע אודות הדבר שיש מנהיגים בישראל שמתנגדים לבניין הארץ ואומרים שזה נוגד דעת תורה, רק צריכים לחכות לביאת המשיח תחילה, ורק אחר כך יבנו את ארץ ישראל, ושאל לדעתו של מרן בעניין זה. השיב לו כ"ק מרן זי"ע: "לא כן. אין דבר זה מנוגד לדעת תורה, וכן מבואר ב'אור החיים' הקדוש וב'תוספות יום טוב' שארץ ישראל תיבנה קודם ביאת המשיח, אבל עוד איתא, שאם נזכה יהיה ענין זה על פי התורה."

סיפר הרה"ק המהר"ם מבילגורייא זי"ע, אביו של הרבי מבעלזא, שבו הוא כי אחיו הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע סיפר כי זקנו הרה"ק מהר"י מבעלזא אמר "שתהיה הגאולה העתידה ממש על דרך דאיתא ב'אור החיים' הקדוש פרשת בלק על הפסוק 'דרך כוכב מיעקב', ואמר: 'אז מען וועט זוכה זיין, וועט זיין אויף אן אנדערען

עובדות חיים

ע"כ. אמר בשם זקנו זי"ע שפירש: "קול ה' יחיל מדבר", המדבר מיחל שממה; ותשבו בקדש ימים רבים, אין ישיבה אלא לשון עיכוב, שאנו מתעכבים בגלות זמן רב,

אל יתהלל עשיר בעשרו (הפטרה - ירמיהו, ט פסוק כב)

חסיד אחד שמע פעם מרבו, "החזרה" הקדוש מלובלין, שאמר: "ה' מוריש ומעשיר (שמואל א' ב'ז) פירוש: ברגע אחד. שאלו החסיד: כיצד אפשר הדבר להיות ברגע אחד ה' מוריש ומעשיר?" אם האיש הוא עשיר באלף אלפים דינרי זהב ובעל נכסים רבים, איך אפשר שברגע אחד יאבד כל הונתו? אמר לו "החזרה": תיסע לדרכך, ואתה תראה את אשר לפניך, נסע אותו חסיד לביתו, ובאמצע הדרך דר כומר אחד שהיה ממכיריו, ויהי בעברו דרך שם, התגבר עליו לפתע פתאום היצר הרע ויסיתו להמיר את דתו, רחמנא ליצולן, כאש בוערת תקפתו הקליפה, ונכנס לכומר ואמר לו שרוצה להמיר דתו, הכומר, שהכירו מאז ומקדם, לא האמין לו ואמר לו: שקר אתה דובר, ולא באת אלא להתלבי, והאיש השיב שאין בדעתו כלל לשחוק, אלא בדעתו באמת להמיר דת. אמר לו הכומר: בזאת תבחן, אם כוונתך באמת, תכתוב לי שטר מתנה על כל רכושך וכל אשר לך, מחמת היזק התאוה שהקליפה הכניסה בו הסכים לדברי הכומר וכתב לו כל רכושו בשטר מתנה גמורה וקיימת, ומיד כשמסר לכומר את הכתב, נתעורר משגיגו ורוח אחרת היתה עמו, ונתחרט בחרטה גמורה מה ראה על ככה להעלות על מחשבתו רעיון של כפירה, וברח תיכף מבית הכומר ואף השאיר בידו את שטר המתנה, ואמר: כדאי לי לאבד את כל הוני ולא לאבד חס ושלום את נפשי ונשמת. ומכיון שהרגיש שצרה זו באה עליו בגלל שהרהר על דברי רבו בפירוש הפסוק "ה' מוריש ומעשיר", נמלך לנסוע מיד לרבי מלובלין. בא ללובלין, וסיפר לרבי את כל המאורע. אמר לו הרבי: עתה כבר תבין ודאי כי "ה' מוריש" ברגע אחד, כי ברגע נשארתי בעירום ובחוסר כל. אמר לו האיש: אבל עתה אני רוצה להבין גם את "ה' מעשיר" ברגע אחד. השיב הצדיק: תיסע לביתך, והשי"ת יעזור לך. נסע האיש לדרכו, וטרם הגיע לביתו ירדה אש מן השמים על בית הכומר ונשרף כל אשר לו, וגם שטר המתנה נשרף. חזרה העשירות של האיש למקומה ברגע אחד, ונתקיימו דברי "החזרה".

הבו לכם אנשים חכמים ונבונים ויודעים לשבטיכם (א, יג)

פירש רש"י, שהם ניכרים לכם, שאם אתה בא לפני מעוטף בטליתו אינו יודע מי הוא ומאי זה שבט הוא ואם הגון הוא וכו' (ספרי, יג). קשה, וכי משה אינו יודע מעשיו אף על פי שהוא מעוטף בטליתו. וביאר הרה"ק הרבי ר' זושא: אלא, אם בא מעוטף בטליתו, לא רואים מעשיו, כי הטלית מכסה עליהם. ולכן אמר להם משה "הבו לכם." דברים אלו אמר הרבי ר' זושא כשפעם בא אחד אליו, ואמר לו הרבי ר' זושא שהולך בטלית קטן פסול, ובדק ומצא כדבריו. ושאלו על זה, מנין ידע זה. ואמר לו: ציצית מכסה על העבירות שבאדם, אבל כשאתה באת אלי ראיתי בך דברים לא טובים, והבנתי שהציצית שלך אינם כשרים

(זהב המנורה - מאמר מרדכי)

ובדבר הזה אינכם מאמינים בה' אלקיכם. (א, לב)

פעם בא חסיד אחד להרה"ק ר' יצחק מלאיעונו זצוק"ל בן הרה"ק המגיד מטריסק זי"ע בעת ממשלת הקומוניסטן, וככה על שפיטרו אותו מעבודתו, ואין לו פרנסה, רק אם יעבוד גם בשבת קודש, השיב לו הרה"ק: כתיב ובדבר הזה אינכם מאמינים בה' אלקיכם. היינו שצריך שיהיה להאדם בטחון בה' שאין מעצור לה' להושיע לו הן בפרנסה זו בפרנסה אחרת, אבל אנשים שחושבים שאם לא יהיה לו עבודה מסוימת, אז לא יהיה לו פרנסה כלל, אין להם אמונה בה', וזהו ובדבר הזה, היינו שתולה הסיבה דווקא בדבר הזה, אינכם מאמינים בה' אלקיכם.

ותשבו בקדש ימים רבים וגו' ונסב את הר שעיר ימים רבים ויאמר ה' אלי לאמר רב לכם סב את ההר הזה פנו לכם צפונה. (א, מו). בתשעה באב תרע"ד פרצה מלחמת העולם הראשונה. רבים באו לבעלזא ובכו בכי מר על כי נקראו לצבא. אמר אז כ"ק מרן מהר"י"ד מבעלזא זי"ע: מזה שצרה התחילה בתשעה באב הוא חושש מאוד שתימשך כבר עד ביאת גואל צדק. בשבת בסעודה שלישית אמר תורה על הפסוק: ותשבו בקדש ימים רבים וגו' ונסב את הר שעיר ימים רבים ויאמר ה' אלי לאמר רב לכם סוב את ההר הזה פנו לכם צפונה איתא במד"ר: "אמר לו ישראל, רבש"ע אביו מברכו על חרבך תחיה ואתה מסכים עמו ואומר לנו הצפינו עצמכם מפניו ולהיכן נברח וכו'. ד"א מהו צפונה א"ר יצחק, אמר הקב"ה המתינו עד עכשיו מלך המשיח יבוא ויקיים מה רב טובך"

תוכחות משה

אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל (דברים, א, א) במדרש מובא, כי משה הוכיח ואילף בינה את ישראל לפני שנפטר שלשים ושש תוכחות, כמנין "אלה", תוכחה אחת בכל יום. והואיל ומשה נפטר בז' באדר, בהכרח שהוא החל את תוכחותיו בראש חודש שבט.

ובספר מרפסין איגרי בפרשתנו הקשו, ח"ל: לדעות שסוברות כי אהרן הכהן נפטר בראש חודש שבט (ראה רלב"ג פרשת חוקת, שכוונת הכתוב: "בחודש החמישי באחד לחודש" היא לראש חודש שבט ולא לראש חודש אב, לפי שמונים מתשרי, ולא מניסן), כיצד משה הוכיח ולימד תורה את ישראל החל מראש חודש שבט, והלא הוא היה אבל על אחיו, ואבל, כידוע, אסור בדברי תורה, ? עכ"ל.

א) ותירץ שם אחי הג"ר אליעזר הכהן רבינוביץ שליט"א, ח"ל: בגמרא במסכת מועד קטן (דף כ"א ע"א), וכן נפסק בשולחן ערוך (יורה דעה סימן שפ"ה סעיף א'), מבואר, שאף שאבל אסור בתלמוד תורה, מכל מקום אם רבים צריכים לו ללמוד ממנו, מותר לו ללמד תורה.

זאת ועוד, מבואר שם ברמ"א, שגם ליחיד מותר לאבל להורות הלכה איסור והיתר, במקום שאין שם איש אחר שיעשה זאת במקומו.

אם כן משה אשר דיבר אל כל ישראל, ואין לך "רבים" גדול מזה, וגם לא היה שם איש אחר אשר יכול ללמד את בני ישראל במקומו, שוב ודאי שלא היה שום איסור להוכיח את בני ישראל וללמדם תורה אף בימי אבלותו. עכ"ל.

ב) עוד תירץ שם הרב אברהם חיון שליט"א, ח"ל: אמנם אבל אסור בדברי תורה, אך משה לא התעסק בדברי תורה, כי אם בדברי נבואה, שהרי קיבל את הדברים מהקב"ה וכתבם בספר. ומאחר ונביא שקיבל נבואה חייב לנבא את נבואתו, לא מצאנו שאבל נפטר מחיוב זה, ולכך משה רבינו הוכיח ולימד את ישראל גם בימי אבלותו על אהרן.

ג) עוד תירץ שם הרב יהודה רינגר שליט"א, ח"ל: יתכן, שמאחר שמשה רבינו ידע כי הוא הולך למות, ולא יהיה בידו מספיק זמן להוכיח את ישראל וללמדם תורה, להכינם לקראת הכניסה לארץ. לכך התחיל בתוכחה עוד בהיותו אבל כדי שלא להפסיד את העם מתוכחתו.

ד) לענ"ד י"ל בס"ד שדבריו של משה רבינו אל בני ישראל לא היו בגדר של לימוד תורה, אלא דברי תוכחה ומוסר, ולא מצאנו שאבל אסור בדברי תוכחה ומוסר. ואדרבה, מבואר בשולחן ערוך (יורה דעה סימן שפ"ד סעיף א'), שמתור לאבל ללמד דברים המשברים את הלב.

ואף שכל דבריו של משה רבינו נכתבו אחר כך בתורה, מכל מקום כל זמן שלא נכתבו, אין הם דברי תורה, אלא דברי תוכחה ומוסר. ולכך היה מותר למשה לאמרו אף בימי אבלותו על אחיו אהרן.

ה) עוד י"ל בס"ד ב"ליקוט מעם לועז" מובא, שמשה פחד להוכיח את עם ישראל ורצה להימנע מכך, עד שבא הקב"ה וצויה עליו להוכיח את העם, וכמו שנאמר: "ככל אשר צווה ה'".

הרי שלמשה היה ציווי מיוחד מהקב"ה לומר לבני ישראל את דברי התוכחה. ולכך לא חשש משה לומר את הדברים גם בימי אבלותו על אהרן אחיו, מאחר שבהוראת שעה נצטווה להוכיח.

מאת הרה"ג ר' גמליאל הכהן בן הרה"ג אלחנן רבינוביץ שליט"א

תשעה באב

צער החורבן והציפיה לגאולה

מובא בספר 'תנובות ברוך', כי בימי הגאון בעל 'מגלה עמוקות' זי"ע עשה חכם אחד שאלת חלום על קץ הפלאות, מתי יבא משיח, והשיבו לו מן השמים: "מישאל ואלצפן וסתר" (שמות ו, כב). ובא החכם אל הגאון בעל 'מגלה עמוקות' שיפרש לו התשובה.

וכעס עליו הגאון זצ"ל ואמר לו: "איש אשר אינו מבין מה משיבין לו, האיך יעלה לבו לשאול שאלת חלום?!". ואמר הגאון בעל 'מגלה עמוקות' זי"ע שפירוש התשובה הוא, כי על זמן הקץ נאמר – "ליבא לפומא לא גליא" (מדרש תהלים ט), וזאת השיבו לו: מי-שאל ואל-צפן וסתר – דהיינו, מי ישאל על דבר שהקדוש ברוך הוא צפנו והסתירו.

התחזקות ב בשמחה אפילו בת"ב

כתב המגיד מקוזניץ הרה"ק רבינו ישראל זי"ע "... :

ועיקר הענין להתחזק ולאמץ את לבבו בעתים הללו, לבלתי יפול ברשת ההתרשלות, מעבוד ה' חלילה. ואפילו בתשעה באב שהוא חושך למראית עין, הגם שיש לבכות במר נפש על כל אשר מצאתנו ביום ההוא מכל מקום יש לשמח לב המלך בשמחה העתידה שבו יולד מנחם, ויגאלנו במהרה וישמח ה' במעשיו כו' והנה הצדיק איש האלקים מו"ה יעקב יצחק - החוזה מלובלין זי"ע אמר פירוש הגמרא (מגילה ה:): ביקש רבי לעקור את תשעה באב שחל בשבת ואמר הואיל ואידחי אידחי, עיי"ש.

ופירש, שרצה לעקור צרת תשעה באב כלל ועיקר, ולגלות הקץ ע"י שחל בשבת, יום הקדוש, והואיל ואידחי ידחי לגמרי, ולכן לא הודו לו חכמים כי אין לדחוק את הקץ, עכ"ל. ונוסף עוד על דבריו, כי ביקש רבי "לעקור" תשעה באב, דהיינו לעשותו "עיקר", ולהראות גודל מלכות השי"ת, דהיינו הגם שצר לנו עד מאוד, אנו מתחזקים ומתאמצים ושמחים בשבת במלכותו, ועל רחמיו המרובים אנו בטוחים שישוב נדחינו במהרה, וזה הענין הוא עיקר ויותר תענוג לפניו מאשר שאנו שמחים וטובי לב בימים הנגלים ונראים לטובה, ולכן מהתעוררות עיקר ותענוג זה היה בכוח לדחות את תשעה באב ולעקרו ולגלות את הקץ וכו'.

(עבודת ישראל פ' מסעי)

עובדה מסעירה סיפר פעם כ"ק אדמו"ר זיע"א ב' חוקי חיים ששמע מכ"ק מרן אדמו"ר הרה"ק רבי ישראל אבוחצירא זיע"א, כי פעם אחת בעת עליית נשמה ביקש מאביו שברצונו לראות את משיח

הביאווה להיכל של משיח ופתחו קצת את הדלת, וראה את רגלו של משיח, ולא היה יכול לסבול בראותו את חבורותיו ופצעיו, ומיד ברח משם. וכמובא בגמרא (סנהדרין צח ע"א) שהוא יושב על פתחו של רומי ומחולל ומדוכא בחבורות ופצעים".

(אמרות טהורות אלול תשס"ח, ע' תשנ"א):

זקוקים לישועה? יש לכם שמחה, אזכרה וכו' תרמו בעין יפה וקחו חלק בהפצת המעיינות של

מרכז "אמונת חיים" קראלי

כתובת לתרומות תגובות ולקבלת הגליון
רח' דב גור 20/23 אשדוד טל. 08-8659931
באימייל: 3118494@gmail.com

בְּלִיל זֶה יִבְכּוּן וַיִּלְלוּ בְּנֵי

הרינו להודיע

לקהל אנשי שלומינו הצמאים לדבר ד'

כי אי"ה לאחר אמירת הקינות

בליל תשעה באב

נזכה לשמוע מאת

מרן רבינו עט"ר שליט"א

דברי קינה ונהי

בהיכל ביהמ"ד הגדול

בבני ברק